

Trøndelag fylkeskommune

Fylkets Hus, Postboks 2560  
7735 STEINKJER

Sendes som epost/lastes opp på nettstedet for høringen.

## NTNUs hørings svar på utkast til regional planstrategi for Trøndelag 2024-2027

Vi viser til høringsutkast til Regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2024-2027, der Trøndelagsplanen er det overordna førende dokumentet.

NTNU støtter foreslått spissing av satsingsområdene inn mot bærekraftsdimensjonene i foreliggende høringsutkastet, men har noen kommentarer.

- Trøndelag tar sitt ansvar for klima- og naturutfordringene
- Et trygt, helsefremmende og inkluderende Trøndelag
- Trøndelag har nok arbeidskraft og rett kompetanse for å møte et arbeidsliv i endring

Hovedgrepene med å rydde opp og forenkle antall planer høres fornuftig ut, og det vil være enklere for eksterne samarbeidspartnere å få oversikt over gjeldende plandokumenter.

Fylkeskommunen bør i det videre arbeidet være mer offensiv i å initiere og vise hvilke ressurser/virkemidler som er tenkt satt av for å nå ambisjonene.

Trøndelagsplanen er fortsatt relevant og dekkende for utfordringsbildet i Trøndelag, og denne sammen med spissingene av satsingsområder samsvarer godt med de satsingsområdene NTNU har vedtatt for perioden 2024 – 2031. Vi tror at svarene på de store samfunnsutfordringene ligger i skjæringspunktet mellom ulike faglige profesjoner og disipliner, og har derfor for perioden 2024 – 2031 etablert følgende tverrfaglige satsingsområder for å bidra til å løse vår tids sammensatte samfunnsutfordringer. Disse satsingsområdene bygger videre på tidligere satsinger, og har bærekraft, digitalisering/muliggjørende teknologier og globalt perspektiv som gjennomgående satsinger.

- [NTNU Samfunnsikkerhet](#) med følgende fokusområder: Kritiske samfunnsfunksjoner og kritisk infrastruktur, Klimatilpasning og håndtering av naturfare, Forsyningssikkerhet og verdikjeder, Cybersikkerhet og sårbarhet og Liberal verdensorden i endring.
- [NTNU Fellesskap](#) med følgende fokusområder: Tillit og demokrati, Sosial ulikhet og utenforskap, Omstilling av velferdsstaten og Klimaendringer og miljø
- [NTNU Helse og livsvitenskap](#) med følgende fokusområder: Sunne livsløp, Verdibaserte helsetjenester og En helse.
- [NTNU Hav og kyst](#) med følgende fokusområder: Havets verdier, Teknologi for hav og kyst, Utforskning og overvåkning, Mat fra havet og Kystsamfunnet.
- [NTNU Energi](#) med følgende fokusområder: Fornybar energiproduksjon, Energieffektivitet, Integreerte energisystemer, Det post-fossile samfunnet, Grønn energiinnovasjon og Energiomstilling i lav- og mellominntektsland.

**Postadresse**

7491 TRONDHEIM

**Org.nr. 974 767 880**E-post:  
postmottak@ntnu.no<http://www.ntnu.no>**Besøksadresse**Høgskoleringen 1,  
Hovedbygningen**Telefon**

+47 73 59 50 00

**Saksbehandler**

Ragnhild Nisja

Tlf: +47

NTNU har mange senter med ulik tilknytning. De største sentra er Senter for framifrå forskning ([SFF](#)), Senter for forskningsdrevet innovasjon ([SFI](#)), forskningscenter for miljøvennlig energi ([FEM](#)) og Senter for framifrå utdanning ([SFU](#)) med finansiering fra forskningsrådet, til sammen 50 senter. Videre deltar og/eller er vertskap for en rekke andre sentra, se <https://www.ntnu.no/sentre>. Vi vil trekke fram spesielt [Gjørevollsenteret](#) som nettopp ble etablert i 2022. Gjørevollsenteret et forskningscenter innen naturmangfold og bærekraft, og er et tverrfaglig samlingspunkt for forskning og utvikling av brukertilpassede prognoser, kapasitetsbygging og formidling. Målet er å bidra med forskningsbasert kunnskap til strategiske beslutningsprosesser innen politikk, næringsliv og samfunnsnivå og treffer godt i forhold til arbeidet rettet inn mot klima- og naturutfordringer.

NTNU har både et generelt samfunnsoppdrag som universitet, og et spesielt oppdrag som breddeuniversitet med en teknisk-naturvitenskapelig hovedprofil, og et tyngdepunkt innen profesjonsutdanning. NTNU ønsker å være en tydelig aktør og samarbeidspartner der samspill med arbeids- og samfunnsnivå er vektlagt.

Trøndelag fylkeskommune bør vurdere å innarbeide regjeringens to samfunnsoppdrag skissert i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032](#).

Den ene av dem, *Bærekraftig før*, passer inn i satsingen “Grønt industriløft” særlig vekt på grønn omstilling, digital omstilling og sirkulærøkonomi. Trøndelag har ambisjoner om å være fremst innen digitalisering og teknologisk utvikling, og mulighetsrommet er absolutt til stede.

Her kan og vil NTNU gjerne være en svært sentral partner for Trøndelag fylkeskommunen i dette arbeidet, og har mange fagområder og tverrfaglige satsingsområder som er relevante, jf våre tverrfaglige satsingsområder og sentra. Nedbygging av naturtyper, arters leveområder, og beitearealer for den sørsamiske reindriften er eksempler på tematikk der Trøndelag fylkeskommune bør spille på de sterke biologimiljøene i fylket for å komme frem til alternative løsninger til nedbygging. Dette gjelder ikke bare fylkeskommunens egne tiltak, men også tiltak der fylkeskommunen har en rolle som regional utviklingsaktør, og spesielt innenfor arealplanarbeid der fylkeskommunen kan ha en vesentlig påvirkning.

Utfordringene beskrevet innen grønn omstilling kunne ha vært noe bredere mht kompetansebehovet. Det er en utfordring generelt i Norge at det ikke er tilstrekkelig rekruttering av elever og studenter med realfagskompetanse. Her bør Trøndelag være tydelig i arbeidet med å dekke behovet gjennom å sette inn konkrete tiltak med å motivere og mobilisere til økt satsing på realfag i både grunnskole og videre gående skole, og samtidig vise bredden av områder der realfag er viktige basisfag i flere utdanningsløp. Realfagene er viktig innen de naturvitenskapelige- og teknologiske profesjons- og disiplinutdanningene, men det er også viktig å vise at basiskunnskap innen realfag er viktig for et bredere spekter av utdanninger, slik som for eksempel innen medisin og helsefag.

Videre er det viktig å synliggjøre behovet for andre profesjoner/yrkesgrupper i arbeidet med omstilling til det grønne skiftet. Her må behovet for humanistiske og samfunnsvitenskapelig profesjoner/disipliner synliggjøres. Vi står overfor komplekse samfunnsutfordringer, og disse må møtes med en bredere tilnærming ved å involvere en større bredde av sektorer og samfunnsaktører. For eksempel ligger det et stort potensial i arkitektur-, design- og kunstfagenes bidrag.

Det andre samfunnsoppdraget i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning *Inkludering av barn og unge i utdanning og arbeidsliv* passer inn under fylkets satsning “Trygg oppvekst for gode liv i utdanning, jobb og fritid”, kapittel 4.3. En gruppe med mange ulike aktører representert, som ble ledet av Forskningsrådet, har nettopp levert en rapport på hvordan samfunnsoppdraget for å motvirke ungt utenforskap skal realiseres: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-mottar-rapport-om-inkludering-av-barn-og-unge2/id3028686/>. Med kunnskapen som vi har om betydningen av videregående skole for den enkeltes muligheter for deltakelse i arbeid- og samfunnsnivå, er det åpenbart at fylkeskommunen er en nøkkelaktør for å

løse samfunnsoppdraget. Det ligger store muligheter for samarbeid mellom NTNU og Trøndelag fylkeskommune om prosjekt(er) som tar sikte på å utvikle og utprøve nye løsninger. Her vil også NTNUs nye tverrfaglige satsningsområde "NTNU Fellesskap" være en sentral nettverkspartner for Fylkeskommunen.

Trøndelag og NTNU har mange samarbeidsarenaer og fora som gir legger et godt grunnlag for samarbeidsprosjekter, både videreføring av eksisterende samarbeidsprosjekter og etablering av nye ut fra nye samfunnsutfordringer som skal løses. Likevel kunne samarbeidsarenaene være litt mer offensive/proaktive til å konkretisere utfordringene og bidra til at konkrete forsknings- og innovasjonsprosjekter utvikles og iverksettes. Samarbeid mellom arbeidsliv og universitetsmiljøer er en effektiv «formidlingskanal» i arbeidet med at ny kunnskap blir raskere tatt i bruk.

Samspeillet med arbeidslivet er også viktig for NTNU med hensyn til å utvikle bedre og mer treffende forskningsspørsmål, slik at vegen til å ta kunnskapen i bruk blir kortere for de som skal ta kunnskapen i bruk i etterkant. Samarbeid med arbeidslivet er en effektiv formidlingskanal der nyutdanna kandidater er viktige «endringsagenter» med omsyn å ta ny kunnskap i bruk. Det er viktig at arbeidslivet har en samarbeids- og mottakskompetanse med omsyn til både å ta i bruk ny forskningsbasert kunnskap raskere i bruk og til å være en aktiv samarbeidspartner i utvikling av relevante forskningsspørsmål, og i å formidle regionens kompetansebehov.

For å lykkes i omstillingsarbeidet er det behov for både innovasjon i arbeidsmetoder, tjenesteutvikling og nye produkter. Videre vil det være viktig med etter- og videreutdanning i eksisterende arbeidsliv for å kunne ta i bruk ny kunnskap, og gjennom det legge grunnlaget for å være åpen for å kunne nyttiggjøre seg den ressursen som nyutdannede kandidater representerer.

Samarbeid med arbeidslivet er en effektiv formidlingskanal der nyutdanna kandidater er viktige «endringsagenter» med omsyn å ta ny kunnskap i bruk. Det er viktig at arbeidslivet har en samarbeids- og mottakskompetanse med omsyn til både å omsette ny forskningsbasert kunnskap raskere i bruk og til å være en aktiv samarbeidspartner i utvikling av relevante forskningsspørsmål, og i å formidle regionens kompetansebehov. Studentsamarbeidet blir ofte trukket frem som en stor nytteverdi for både private og offentlige virksomheter, og det er det også både. Likevel ønsker vi å synliggjøre våre «mekanismene» i utdanningsløpet overfor våre eksterne samarbeidspartnere. Den praksisnære utdanningen bygger på og forutsetter en faglig veilederkompetanse som må ligge til grunn. Her vil vi understreke viktigheten av langsiktige samarbeid mellom arbeidslivet og fagmiljøene, der fagmiljøene som representerer kontinuiteten. Gjensidig innsikt i hverandres roller og tillit bygges opp over tid, og gjør det enklere å opprettholde og videreutvikle samarbeidet.

Til slutt ønsker vi å understreke viktigheten av arbeidet med å videreutvikle Trøndelag som et attraktivt sted å bosette seg i, også for ansatte med opprinnelse utenfor Trøndelag og deres familier inkl internasjonale arbeidstakere. Det samme gjelder overfor studenter, at de får innblikk i trøndersk arbeidsliv gjennom studiene.

Med hilsen

Toril Hernes /s/

Prorektor